Sprawozdanie

Wydziału Towarzystwa upiększenia miasta

SANOKA

za czas od 24. kwietnia 1909. do 30. kwietnia 1910.

Na zeszłorocznem Walnem Zgromadzeniu wybrano do Wydziału pp. Stanisława Czarnowskiego, przewodniczącym; Augusta Mroczkowskiego, jego zastępcą; wydziałowymi pp.: Władysława Beksińskiego, Józefa Dziurę, ks. Teofila Garbackiego, Karola Gerardisa, Henryka Hellebranda, Antoniego Niedenthala, Antoniego Pogłodowskiego, Dra Salamona Ramera, Wilhelma Szomka i Dra Karola Zaleskiego; zastępcami wydziałowych: pp. Antoniego Borczyka, Walentego Markiewicza, Aleksandra Piecha, Aszera Roslera i Bronisława Rylskiego.

Wydział ten, ukonstytuowawszy się już 26/IV. r. z., kiedy skarbnikiem p. Hellebranda, p. Niedenthala jego zastępcą, tymczasowym sekretarzem p. Dra Załeskiego, a ks. Garbackiego, zastępcą wybrano, odbył ogółem 6 posiedzeń, starając się w myśl statutu i życzeń wyrażonych na Walnem Zgromadzeniu o powiększenie funduszów Tow., jakoteż o utrzymanie czystości w mieście i jego upiększenie.

Co do pierwszego to pozyskano kilkunastu nowych członków zwyczajnych i jednego założyciela; uzyskano znaczne zasiłki od powiatowego Tow. Zaliczkowego w Sanoku i Rady powiatowej sanockiej; sprzedano znaczną ilość papieru listowego i widokówek własnego nakładu. W następstwie tego zostały nietylko wszystkie długi Towarzystwa spłacone, ale rozporządza ono obecnie jeszcze gotówką w sprawozdaniu uwidocznioną, w czem „fundusz p. Józefa Dziury“ 50 koron wynoszący.

Fundusz budowy pomnika Grzegorza z Sanoka, który wynosił z. r. w kwietniu 228 kor. 61 hal., został znacznie powiększony a to głównie dzięki temu, że młodzież akademicka połowę dochodu z balu urządzonego 15. stycznia b. r. na ten cel przeznaczyła.

Odpadki metalowe (miedź, mosiądz, srebro) na biust Grzegorza, o któreśmy prosili w roku ubiegłym, wpłynęły dotąd wprawdzie w bardzo skromnej ilości do rąk p. J. Dziury (ul. Jagiellońska l. 265.), ale jest uzasadniona nadzieja, że wkrótce nagromadzimy sporo materyału dla naszego odlewu, bo przyobiecała nam swą cenną pomoc w zbiórce także — młodzież akademicka.

Tablica pamiątkowa dla uczczenia bohaterskiego czynu Ksawerego Krasickiego, ostatniego obrońcy Zamku sanockiego, z powodu odmownej odpowiedzi Namiestnictwa nie będzie umieszczoną jak pierwotnie projektowano u stóp Zamku, ale w skale poniżej kapliczki św. Jana, gdzie roboty ziemne pod kierunkiem członka Wydziału p. inż. Władysława Beksińskiego już się rozpoczęły.

Na posiedzeniu 26. kwietnia z. r. wyłoniła się w Wydziale myśl, że zachodzi konieczna potrzeba rozszerzenia Ogrodu publicznego w kierunku zachodnim dla piękności i urozmaicenia widoków oraz dla uprzystępnienia góry Mickiewicza ze wszech stron. Myślano wówczas jedynie o pozyskaniu kilku-metrowego pasa ziemi wzdłuż grzbietu góry ku staremu cmentarzowi i Glinicom. Tymczasem — z dumą to zaznaczymy — dzięki staraniom naszego b. prezesa p. radcy Antoniego Pogłodowskiego Eksc. Dr. Aleksander Tchórznicki ofiarował miastu Sanokowi nie kilkadziesiąt czy kilkaset metrów ziemi — ale wspaniały dar w postaci przyszłego prawie 7-morgowego „parku Szopena“ na północno-zachodnim stoku góry Mickiewicza, a więc w bezpośredniem połączeniu z Ogrodem publicznym i właśnie wzdłuż całej długości owego pasa ziemi, o który nam się rozchodzi.

Sprawą kopca Mickiewicza kilkakrotnie zajmował się Wydział na swych posiedzeniach i bardzo pragnął ująć ją w swoje ręce, ale ostatecznie musiał odstąpić od tej myśli, skoro okazało się, że osobny Komitet istnieje i pracy nie zasypia, zaprzęgając młodzież szkolną do zbawiennego ruchu,

Skutkiem naszego starania Rada miasta Sanoka dała dawnej „Aptekarce“ urzędową nazwę „Góry Adama Mickiewicza“; Starostwo wydało okólnik w r. z. w sprawie tępienia gąsienic; gmina izraelicka obsadziła drzewami budkę wodociągową na „Sujcu“; ścięto kasztany tamujące dojazd do dworca; Zarząd kolejowy usunął słup telegraficzny zawadzający przy dojeździe na stacyę i obsadził krzewami śmietnik koło dworca; wreszcie p. Piotr Wąsowicz obsadził krzewami bzu wzdłuż swej parceli mur starego okopiska izraelickiego przy ulicy Jagiellońskiej.

Najważniejszych jednak czynności dokonano wprawdzie z inicyatywy i starania Wydziału, ale na koszt i siłami Magistratu pod kierownictwem doskonałego fachowca naszego członka p. Stanisława Rozwadowskiego. I tak: Uporządkowano plac koło kościoła parafialnego, tudzież doprowadzono do porządku parkan koło niego. Na pl. św. Jana dano żywopłot grabowy, kapliczkę obsadono grabami, sztachetki krategusem, stok akacyami, dzięki czemu otoczenie pomnika Bohatera w sukmanie stanie się z roku na rok piękniejszem. Na Rynku dosadzono kasztany, a w ulicy Jagielońskiej lipy. W Ogrodzie publicznym „rondo upiększenia“ obsadzono grabami; uporządkowano otoczenie basenu, przecięto zbyt gęste klomby drzew, w toku zaś jest prowadzenie ścieżki do „parku Szopena“, oraz zasadzenie w nim dwu klombów drzew iglastych.

Podobnie w toku jest obecnie obsadzenie świerkami wspomnianego powyżej starego okopiska izraelickiego, coby miastu z tej strony z czasem dodało niezwykłej piękności, a najbliższemu otoczeniu zdrowia balsamiczną wonią i ozonowem powietrzem.

Wspomnieć wreszcie należy, że i część Ogrodu publ. poniżej kręgielni Sokoła znacznie uporządkowano, żywopłot uzupełniono oraz dosadzono krzewów, lip i kasztanów.

Z własnych funduszów zakupiliśmy dwa blaszane „kosze“ na papiery i odpadki, z których jeden pełnił służbę w Ogrodzie publicznym, aż psotnicy utopili go w studni, drugi zaś będzie ustawiony na skwerze św. Jana; sprawiliśmy dwie ławki z żelaznemi podporami krajowego wyrobu do Ogrodu publ.; daliśmy 120 silnych, prostych kołów drzewkom. Zasadziliśmy 50 kasztanów, 70 lip i 370 akacyi.

Nadmieniając, że kartki nasze i papiery listowe znajdują się, na składzie w handlach pp. Muschla, Pollaka i Rubischa, prosimy wszystkich szanownych Członków Tow. o kupowanie ich i zachęcanie drugich do kupna, przyniosłoby to nam z obecnych zapasów przeszło 200 kor. czystego zysku.

Niemniej prosimy wszystkich, aby raczyli dopomóc Wydziałowi w szerzeniu świadomości konieczności istnienia i niemałej żywotności naszego Tow. wśród tut. społeczeństwa, a szczególnie wśród wyznawców mojżeszowych, którzy rdzeń ludności miasta stanowią, a w spisie członków naszych zaledwie są małym odsetkiem. Datek 20-halerzowy miesięcznie nie zrobi nikomu różnicy, a w kasie Tow. zrobiłoby to pokaźną kwotę, gdyby każdy z nas bodaj jednego nowego członka pozyskał. Przykro zaprawdę pomyśleć, że na 10.000 mieszkańców Sanoka zaledwie stu pragnie na wyższy poziom piękna wznieść swe miejsce rodzinne!...

Na koniec jak w roku zeszłym tak i teraz z powodu ogromnych szkód, jakie corocznie ponosimy, odzywamy się z serdeczną prośbą do duchowieństwa bez różnicy obrządków i wyznań, do nauczycieli i rodziców, aby uczyli młodzież szanować drzewka i rozumieć ich wartość dla bogactwa kraju. Wiele liczymy w tym względzie także na współdziałanie bratniego nam Tow pszczelniczo-ogrodniczego w Sanoku, które na ostatniem swem Walnem Zgromadzeniu wprowadzenie w życie święta sadzenia drzewek uchwaliło.

Pozostaje nam jeszcze miły obowiązek do spełnienia. Oto dziękując Św. Radzie powiat. i Szan. powiatowemu Towarz. zaliczkowemu za hojne subwencye, JWP. Marszałkowi Karolowi Łępkowskiemu za łaskawe udzielenie nam sali na posiedzenia Wydziału, szlachetnej Młodzieży akademickiej i Wszystkim, co Tow. nasze popierać raczyli, zwracamy się do Świetnego Magistratu a przedewszystkiem do p. Burmistrza Feliksa Gieli z wyrazami gorącej wdzięczności i uznania, bo wszelkie nasze prośby i żądania zawsze chętnie wysłuchane i spełnione były.

Na świeże zaś mogiły członków naszych ś. p. Juliana Nowickiego i Ludwika Świerczyńskiego rzucamy bratnią dłonią grudkę ziemi — oby im była lekką!...

ZAMKNIĘCIE RACHUNKOWE

za rok 1909/10.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przychód kor.	Przychód h.	Rozchód kor.	Rozchód h.
Pozostałość kasowa	34	44		
Subwencya Tow. zaliczk. w Sanoku . .	100	—		
„ Rady powiatowej w Sanoku	84	—		
Wkładka członka założyciela	66	—		
Dar Wgo Piotra Wąsowicza	15	—		
Wkładki członków	159	20		
Za kartki Grzegorza z Sanoka	27	14		
Za pamiętniki Trzecieskiego	3	—		
Radzie powiatowej za płytki do schronika			84	—
Za trzy ławki i patrony blaszane . . .			66	—
Drobne wydatki			5	40
Portorya			—	65
Rachunek p. Pollaka za statuty i t. d. .			100	28
Dochód z kartek przeniesiono do funduszu Grzegorza			30	90
Spłata weksla w Tow. zaliczkowem . .			56	—
Wp. Gerardisowi reszta za schronisko .			56	—
Kursor i obsługa			3	20
Złożono na książeczkę kasy zal. Nr. 304.			233	87
Za papier listowy Gotówka	149	92	2	40
	638	70	638	70

Fundusz pomnika Grzegorza z Sanoka ulokowany na książeczkę Kasy oszczędności miasta Sanoka wynosi po dzień 25. kwietnia 1910. kwotę 449 kor. 54 hal.

Skarbnik:

Henryk Hellebrand.

Zgodność wszystkich rachunków sprawdziliśmy.

Komisya rewizyjna:

Dr. P. Biedka   Dr. J. Jabłoński   Br. Nowosielecki.

Spis P. T. członków.

Członkowie założyciele:

Giela Feliks
Pogłodowski Antoni.

Członkowie zwyczajni:

1. Appel Józef
2. Augustyński Stanisław
3. Atlas Salamon
4. Dr. Biedka Paweł
5. Beksiński Władysław
6. Bośniacki Antoni
7. Bugiera Andrzej
8. Borczyk Antoni
9. Bendel Anna
10. Czarnowski Stanisław
11. Czarnowska Marya
12. Czarnowski Bronisław
13. Chyliński Władysław
14. Dziura Józef
15. Dręgiewicz Wiktor
16. Ks. Drozd Józef
17. Drewińska Teodozya
18. Dym Simche
19. Dukiet Władysław
20. Dr. Edelheit Zygmunt
21. Faliszewski Feliks
22. Rozum Tomasz
23. Górka Stanisław
24. Gerardis Karol
25. Ks. Garbacki Teofil
26. Germakówna Albina
27. Günzburg Chaim
28. Grabowski Stanisław
29. Dydyński Kazimierz
30. Hellebrand Henryk
31. Horowitz Gedalie
32. Hydzik Paweł
33. Hydzik Jan
34. Dr. Jabłoński Jacek
35. Jaworska Emilia
36. Janicka Zofia
37. Jabłońska Helena
38. Jeżowski Włodzimierz
39. Kapiszewski Henryk
40. Kłapa Józef
41. Kazubski Józef
42. Kohl Izrael
43. Kolber Leib
44. Ks Konstantynowicz
45. Kiernig Władysław
46. Krainer Gustaw
47. Laufer Jakub
48. Łępkowski Karol
49. Łępkowska Ela
50. Łępkowska Grzegorzowa
51. Laskowski Kazimierz
52. Laskowska Anna
53. Łępkowski Maksymilian
54. Ks. Moskalik Józef
55. Mroczkowski August
56. Ks. Matwijkiewicz
57. Małachowski Marceli
58. Niedzielski Stanisław
59. Nowosielecki Bronisław
60. Niedźwiecka
61. Dr. Nebenzahl Natan
62. Nowakówna Adolfina

63. Nebenzahl Feibus
64. Nowak Jan
65. Nowak Stanisław
66. Nowak Edward
67. Nawarski Mieczysław
68. Niedenthal Antoni
69. Oberlender Izak
70. Pogłodowski Dyonizy
71. Pogłodowska Marya
72. Pajączkowska Wanda
73. Piech Aleksander
74. Pinter Mojżesz
75. Paszkiewicz Klemens
76. Rosler Ascher
77. Dr.Ramer Salamon
78. Ramułt Ludwik
79. Rubinstein Majer
80. Rubin Lieber
81. Reich Samuel
82. Rosner Mendel
83. Rylski Bronisław
84. Rozwadowski
85. Steinbrecher Jakób
86. Staruszkiewicz Jan
87. Ks. Stanisławczyk Ludwik
88. Sprecher Natan
89. Schönbach Adalbert
90. Serwatowski Teodor
91. Serwatowski Władysław
92. Serwatowska Felicya
93. Hr. Skarbek Aleksander
94. Hr. Skarbek Felicya
95. Szczepański Aleksander
96. Szczepańska Melania
97. Skąpski Bolesław
98. Samecki Jan
99. Samecki Bronisław
100. Szajnowa Aleksandra
101. Szomek Wilhelm
102. Sobel Herman
103. Serwatowska Wanda
104. Tieger Seinwel
105. Tarnawiecka Stanisława
106. Tomasikowa Jadwiga
107. Dr. Tomasik Józef
108. Trom Simche
109. Wasylewicz Matylda
110. Weiner Herman
111. Wrześniowski Tadeusz
112. Wąsowicz Piotr
113 Dr. Zaleski Karol
114. Zatcher Józef
115. Załużna Michalina
116. Zeller Hersch

WALNE ZGROMADZENIE

Członków Towarzystwa upiększenia Sanoka

- - - - odbędzie się - - - -

w sali Rady miejskiej (rynek)

w sobotę dnia 30. kwietnia 1910 r.

o godz. 6-tej wieczorem

z następującym porządkiem obrad:

1. Zagajenie;
2. Odczytanie i przyjęcie protokołu z poprzedniego Walnego zgromadzenia;
3. Sprawozdanie z czynności Wydziału;
4. „ Komisyi rewizyjnej (absolutoryum);
5. Sprawa przystąpienia do związku;
6. Wybór przewodniczącego, jego zastępcy, 10 wydziałowych, 5 zastępców;
7. Wybór 3 członków Komisyi rewizyjnej;
8. Wnioski i interpelacye członków.

Prosimy o jak najliczniejszy udział P. T. Członków i o przyprowadzenie ze sobą wszystkich chcących się jeszcze zapisać do Tow., prosimy każdego usilnie o moralne i materyalne poparcie naszych celów, komu leży na sercu porządek, czystość i prawdziwie piękny wygląd stolicy sławnej w dziejach Ziemi sanockiej i jej przyszły rozwój.

Sanok, dnia 22. kwietnia 1910.

tymcz. sekretarz: *Dr. Karol Zaleski*

przewodniczący: *Stanisław Czarnowski.*

Drukiem K. Pollaka w Sanoku 22310.